

SZÓSZÉK–ÚRASZTALA–SZERTARTÁSOK

VASS MÓZES

ISTEN LÉLEK*

Jn 4,23-24

Ősz van! A villásfarkú fecskemadarak dala mindannyiunk lelkére, egész érzésvilágunkra különleges hatással van. Megfigyeltem őket az udvarunk felett kifeszített szőlőállvány drótjain. Énekeikben egymást felszólítják, összegyűlnek, csicseregnek, gyűléselnek, nagy a tanakodás. Számot adnak jólvégzett dolgaikról, amit tettek a tavasztól ősziig ebben az esztendőben is. Számadó énekében ezt csicsergi az egyik: Tavasszal én egyedül jöttem ide vissza, haza az ősi földre, szüleim helyére. Közületek élettársat választottam, az eresz alá fészket raktunk s most hatod magammal készülünk az elindulásra. Szeretettel vállaljuk a közösséget, az összetartást a hosszú úton a melegebb országok felé. Jaj annak, aki közülünk kiáll vagy lemarad, megszegve az élet törvényét, a közösség törvényét.

Elgondolkodok: - a kicsiny madarak betöltik az élet törvényét...

- megértik egymást, bárhonnán jönnek. Nyugatról, keletről vagy északról indulva, a hosszú úton egy nyelven dalolnak;

- addig repülnek, ameddig akarnak. Nincs előttük az országoknak és földrészeknek a határa megjelölve. Udvarunk fölül felröppennek s elindulnak, szárnyuknak susogásából, visszakiáltó hangjukból hallom: ne búsulj, jövő tavasszal visszajövünk Megmutatjuk jövőendőben is az embereknek, hogy hogyan kell dolgozni, hogyan kell szeretni, hogyan kell a gyermekeket nevelni, hogyan kell a munkáról számadást adni, hogyan kell énekben, szóban, mosolyban, imádkozásban mindenkéért Istent dicsémi.....

Az elmondott természeti kép mellé választottam a felolvasott két bibliai verset, amely a mai háborgó emberhez szól Jézus simogató hangján.

Három nap múlva vasárnap, az őszi hálaadás napja lesz. Vajon tudunk-e hálaadó gyermekei lenni Istenünknek, teremtő és gondviselő jó Atyánknak. E jézusi simogató, halk, szelíd hangot, hogy mindannyian megértsük, vissza kell pillantsunk néhány ezer esztendőt az emberiség történelmébe. Nézzük meg az idők múlásában, hogyan dalolt az ember az ő Istenéhez.

1. Az óvilág pogány népeinek lelkében az isteni lélekhang úgy szólalt meg, mint hálvány. Az őseMBER képzelete hamar benépesítette a levegőt, a föl-

* Elhangzott az 1997. szeptember 24-én tartott Fótánácsi istentiszteleten.

det, a vizeket, a hegyeket, erdőt, mezőt szellemi-lelki erővel, és ezeket a látható, megtapintható anyagokban, fa- és kődarabokban imádni kezdte.

2. Az ókori görögök hitében kezd tisztulni az isteni kép. Szerintük az istenek az Olimposz hegy tetején vannak, családokat képeznek s onnan uralkodnak az emberek élete felett. Szobrokat készítenek isteneikről, amelyek még ma is a művészet remekei.

3. Szintén a művészet remekei India sziklába vésett bálványtemplomai.

4. Vagy a kínaiak pazar ékszerekkel felékesített imaházai.

Nagyon sok példát lehetne még a különböző korok különböző népeinek hitéről, istenükről-isteneikről megérezett élményeikről elmondani.

5. Gondoljunk most csak a zsidó nemzetre, mert a nép lelkében a legtisztábban csendült fel az isteni hang...az Úr hangja. A mózesi tízparancsolat e nemzet fiainak szigorúan megtiltja Istennek anyagi jellegű kiábrázolását. A véges embernek az örök időktől meglevő Istent semmilyen formában, képekben vagy szobrokban kiábrázolnia nem volt szabad. A zsidóság folyton kereste azt a szívvidítő hangot, amelyben Isten lelkének hangja és az emberek lelki hangja egymásra talál. Mózes próféta idejében egy Jubál nevű ember elkészítette az első hárfát. Ez a hangszer Isten magasztalásának és az emberi lélek örvendezésének megszentelt hangszerévé vált az ószövetségben. Sok-sok holdog emberi hitélményt hozott felszínre tiszta gyöngyszemként a lélek mélyéről.

Az ószövetség könyveiben sok helyen szó van a hárfáról. A zsoltárok könyvében úgy szerepel, mint az isteni igazságok tanításának eszköze vagy a nagy igazságok jelképe.

A zsidóság a hárfa húrjain át próbálta megpendíteni és kiénekelni Istennek bennünk történő kinyilatkoztatását is. Szerintük minden emberi lélek Istennek egy-egy parányi hárfája, melynek húrjain korról korra egyre tisztábban csendül fel az Istenről alkotott emberi felfogások történelmi szent muzsikája. E kezdetleges, homályos óshangtól el egészen a jézusi istenélményig egy hosszú fejlődési út tárul előnkbe.

Sok nagy személyiség: próféták, látnokok, lélektantudósok, vallásalapítók, reformátorok lelkében felcsendült az évszázadok folyamán az istenkérés muzsikája. Nagyon sokan próbálták megtalálni lelkükben az igazi Istenképet, meghatározni lényegét és megérezni láthatatlanságát, mindenben való jelenlétét. Ez az emberi próbálkozás az ember *értelmes érzelmvilágának akaratát* juttatja felszínre.

Az ember soha nem mondott le arról a gondolatról, hogy Istenről tiszta lelkiképet alkosson. Az embert szívének vágya úzte szüntelen: megérezni, megtapasztalni és megismerni őt, Istent magát.

Az embernek ezt az örökös keresési szándékát a jó Isten nem nézte tétlenül. Mint munkatársának az embernek segített mindenben. Számtalanszor megmutatta, felfedte hatalmát az emberiségnek. Ha kellett, megszólalt az ember lelkének hárfáján, megjelent hite tükrében, ott termett gondolatában: értetőbben, egyre világosabban, tisztábban. Így megmutatkozik az Isten és az ember közös munkája.

Isten munkájának eredménye *a kinyilatkoztatás.*

Ember munkájának eredménye *a megismerés.*

†

Isten és az ember munkájának az eredménye, e kettő, gondolatunk-lelkünk mélyen egymásra kell találjanak.

Hiába akarja az ember megismerni Istent, ha ő nem nyilatkoztatja ki magát.

S hiába akarja az Isten kinyilatkoztatni önmagát, ha az ember nem képes felfedezni Istenét.

Az istenkeresés története azt bizonyítja, hogy az emberi megismerés által Isten mindinkább gondolati, lelki jellegű lett. Tehát valahol a gondolat síkján, a lélek mélyén tevékenykedik „*az Isten*”. Az emberiség ezeryi formába próbálta önteni, meghatározni Isten lényét, de igazi lényege titok maradt: ő a végtelen, ő az örökkévaló, ő a legfőbb valóság, ő az Úr mindenek felett Jézus koráig.

Jézus szerint: Isten lélek...

Jézus lelkének hárfáján csendül fel a legtisztábban az isteni hang, amikor megszabadította az istenfogalmat az anyagság rabságától s felemelte a tiszta lelki magaslatra, mondván.....Isten lélek...

E kimondott tételnél, hogy Isten lélek.....nem áll meg, hanem bizonyítja is ezt a megállapítását az embereknek.

Isten lélek: - *Nincs helyhez kötve*. Bárhol lehet őt imádni. A samáriai asszonyoknak válaszol így a Jákób kútjánál. A jézusi válaszig nemcsak a szamaritánusok, hanem a zsidók is azon a téves magyarázaton voltak, hogy Istent csak egy meghatározott helyen lehet imádni. A zsidók istenimádásának helye a jeruzsálemi templom volt, ahová évente legalább egyszer minden zsidónak el kellett mennie. A szamaritánusoknak, akik pogányokkal vegyült zsidók voltak, mint megvetett embereknek Samáriában a Garizim hegyén volt szabad imádkozni.

Isten lélek: - *Mindenütt jelen van*.

Az ember lelke az isteni léleknek parányi része és mégis képesek vagyunk e kis lelki erővel pillanatok alatt szereteteinket felkeresni, bárhol vannak a világon. Gondolj most otthonodra.....otthon vagy.

Gondolj amerikai ismerősödre....ott vagy.

Gondolj ausztráliai ismerősödre...ott vagy.

Gondolj az Északi- és Déli-sarkra...ott vagy.

Ha mi e parányi emberi lelkünk által képesek vagyunk mindezt megtenni egy-két pillanat alatt, akkor hogyan lenne képes Isten végtelen lelke által jelen lenni a világmindenségben, mindenütt és mindenkoron.

Isten lélek: - *Lélekben kell imádni*.

Isten imádásánál nem a látszatra, hanem a láthatatlanra kell az embernek gondolnia. Istenünk nem a kultikus gyakorlatokat nézi, hanem a lelkünk tisztaságában, nyugalmaiban lejátszódó folyamatokat. Városunkban heten vagyunk lelkészek a különböző vallásfelekezeteknél. Hétféle ceremónia... Ők mindannyian a külsőségekre, a látszatra törekednek, míg mi, unitáriusok az egy Isten oszthatatlanságát s lelkének jóságos voltát hirdetjük.

Isten lélek: - *Igazságban kell imádni.....*

Az igazságban való istenimádat lényegében jótettet, igaz cselekedetet és értékmegvalósítást jelent.

Ahhoz, hogy mi is Istent lélekben és igazságban tudjuk imádni, ki kell vonjunk magunkat a mai egoista, anyagi világból. Van nekem egy gyógyszerem, amely mindig, amióta vagyok (55 év), megvédett, védelmet adott a törtető, csak magukat ismerő emberek között. Ennek a gyógyszeremnek a neve:

FELEJTÉS. Én mindent elfelejtek, ami velem történt a mai napig. És minden nap, mindent elfelejtek, s akkor ráérek Isten dolgaival foglalkozni, s Jézust cselekedeteiben követni.

Elfelejttem a rosszat, a nehézségeket, a kellemetlenségeket, amelyeket az emberektől kaptam. Ez lelkemben a jézusi megbocsátással egyenlő.

Elfelejttem a gyermekkoromat, amely a II. világháború után érkezett rendszer miatt nem volt szép és gondtalan...

Elfelejttem ifjúkoromat, mert szüleim rendszerellenessége miatt még önkéntes katonának sem fogadtak el, ahol az autóvezetést tanulhattam volna meg.

Elfelejttem azt, hogy mint a mesebeli szerencsét próbáló ifjú kellett otthonról elinduljak az idegenbe, Brassóba.

Elfelejttem azt, hogy nappal dolgoztam, este iskolába jártam, és éjszaka tanultam éveken át.

Elfelejttem azt, hogy a teológiáig milyen hosszú utat kellett megtegyek.

Elfelejttem azt, hogy olyan szórványhelyre kerültem, ahol előttem sem lelkésze, sem temploma nem volt az unitárius embereknek.

Elfelejttem az évtizedek fáradalmát, verítékezését amíg templomot építettünk és tornyot raktunk 1990-ben (Erdély első toronyépítése 1944 után).

Elfeledtetnek mindent most a lelkészi udvaron és a kertben az általam ültetett fák és virágok szépsége, pompája s illata. Nagyon sokszor ők hoznak vissza a feledés helyéről (Isten országából, a nyugodtságból) az élet valóságába, midőn rózsáim tövisi véresre sebzik a kezemet, amikor metszem őket.

ISTEN LÉLEK!

Ő is sokszor megsebez, próbára tesz, hogy lássa, megmaradunk-e igaz gyermekeinek? Vajon azok voltunk-e? Főtanács van ma....Isten lélek. Őt becsapni nem lehet, s azt sem engedi meg, hogy az igaz embert becsapják.

Vendég érkezik egy családhoz, a gazda gyermekkori barátja. Ötven éve nem találkoztak. Este hosszasan elbeszélgetnek életükről, és megállapítják egymásról, hogy nem sok siker koronázta munkájukat, életüket. A gazda földműves, barátja városi kereskedő és bélyeggyűjtő. Másnap a gazda így szól az induló-búcsúzó barátjához: Én földműves létemre nem sokat leveleztem, nincsenek bélyegeim, de ez a kis tükör a falon régi s neked adom. A barátja visszautasítja, mondván: tükröket nem gyűjtök, barátom. De közben megvilan a tükör hátvédő lapján egy nagyon régi bélyeg. „Itt van életem vágya, sikere, a keresett bélyeg”. S dadogva kezdte mondani, hogy mégis el-el-elfogodom az ajándékokat, a kicsi tükröt. De csak azzal a feltétellel, hogy feleségednek mást vásárolok helyette: nagyot, szépet, metszettel a legdrágábbak közül. Megyek is kocsimmal, egy óra múlva itt vagyok. Valóban, egy óra sem telt el, s jött a nagy értékes tükörrel, s átadta a barátja feleségének. Az asszony egymásután többször mondta, nem, nem, nem kellett volna azért a kis homályos tükörért ilyen nagyot hozzon. Amíg el volt menve maga, addig a kis

tükör keretét megpucoltam s a hátán levő megsárgult poros védőt levettem, elégettem, helyébe újat tettem. A hamis barát ismét dadogni kezdett, reszkető kézzel vette át az asszonytól, a most már valóban értéktelen kis tükröt, amelyről a bélyeg is elégett. A hamis , a kereskedő barát maradt a sok pénz elköltésével s a kárral...

ISTEN LÉLEK! Ő látta, hogy az igaz gyermekét a hamis barát be akarja csapni. Megengedte, cselekedjen jól, de azt nem engedte meg, hogy a kistükörrel boldog legyen. Ámen.

SCOTT PRINSTER

ŐSZI HÁLAADÁSI BESZÉD *

Mk 4,26-29

Kedves Testvéreim!

Jack Riemer „Változásban” című írásának néhány sorát szeretném felolvasni:

„Most van az ideje a változásnak.

A levelek színt váltanak: a zöld pirosba, sárgába fordul.

A vándormadarak indulásra készen a fejüket ismét dél felé fordítják.

Az állatok téli eledelük gyűjtésébe kezdtek.

A levelek, a madarak és állatok számára e változás ősztönös.

De számunkra a változás nem ilyen egyszerű.

A változást akarnunk kell; fel kell hagynunk régi szokásainkkal.

Ez azt jelenti, hogy mindent újra kell kezdenünk, ez pedig fájdalommal jár.

Ez azt jelenti, hogy felismerjük önmagunkban a megváltozás készségét. Mindezt nehéz megtenni.

Istenem, segíts minket , hogy félelmeink hitté változzanak.

Hordozd körbe tekintetünket, óh Isten, és vezérelj vissza tehozzád.

És segíts, óh Isten, hogy egymás felé fordulva felismerjük: elszigeteltségben nem élhetünk”.

És ha minden változó: milyen Isten országa? Jézus tanításai nyilvánvalóvá teszik számunkra, mint ahogy nyilvánvalóvá tették kortársai számára is azt, hogy Isten közöttünk van. Isten megismerése által láthatjuk igazán Jézus szolgálatának nagyszerűségét. Isten országa nem egy elvont, tudósok által alkotott fogalom: nem egy távoli megismerhetetlen ország - ahogyan azt sok teológus nevetséges módon tanította. Isten országa földi valóság, olyan természetes, mint a Jézus példázataiban szereplő földbe vetett mag, kenyérhez szükséges kovász, legelésző nyáj. Istennek belénk, gyermekeibe vetett reménye nem a

* Angolból fordította Maksay Magdolna.